

BUDOUCNOST CÍRKVE

Promluva k římské kurii –
Benedikt XVI.

Integrální pastorače a mládež –
Benedikt XVI.

Dnešní mládež –
Mons. Domenico Sigalini

**Jak diskutovat se studenty o
homosexualitě –**
Karel D. Skočovský

**Sociální nauka – inspirace pro
výchovu mladých lidí a jejich
orientaci ve společnosti –**
prof. Lubomír Mlčoch

Týden modliteb za mládež

Diecézní setkání mládeže

Ročník XIX.

1
únor
2012

EDITORIAL

Milí čtenáři,

chtěla bych vás přivítat nad stránkami prvního čísla časopisu Budoucnost církve v roce 2012.

Na první pohled vás jistě upoutala nová obálka časopisu. Obálka je inspirovaná letošním mottem, které vyhlásil papež Benedikt XVI. – „Radujte se stále v Pánu, opakujte, radujte se!“ Hvězda jitřní je symbolem Panny Marie, Matky nové evangelizace. Tato obálka nás bude provázet celým letošním rokem.

A na co se můžete těšit? Do tohoto čísla jsme zařadili promluvu papeže Benedikta XVI. k římské kurii, který se znovu vrací ke Světovým dnům mládeže, které prožil spolu se 2 miliony poutníků v létě ve španělském Madridu.

Nad mládeží se zamýšlí Mons. Domenico Sigalini v článku nazvaném Dnešní mládež. Jak diskutovat se studenty o homosexualitě se dozvíte v článku Karla Skočovského.

Světový den mládeže, který se slaví na celém světě na Květnou neděli, se blíží, a proto přijměte pozvání na diecézní oslavu tohoto dne, na diecézní setkání mládeže do jednotlivých diecézí, stejně tak jako pozvání k připojení se k modlitbě za mládež v Týdnu modliteb za mládež, který bude probíhat v týdnu před Květnou nedělí.

Věřím, že všechny změny, které v tomto roce v souvislosti s vydáváním časopisu Budoucnost církve chystáme, budou k vaší spokojenosti. V případě jakýchkoliv připomínek, podnětů, dotazů, reakcí, objednávek apod., prosím, kontaktujte nás na adrese: mladez@cirkev.cz.

Přeji vám za celou redakci i redakční radu požehnané postní dny a těším se na setkání nad stránkami dalšího čísla

Zdeňka Hennigová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorační mládeže. Ročník XIX., číslo 1. Vychází 5x ročně. Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. ThDr. Jan Balík

Redakce: Zdeňka Hennigová, Marie Světničková, Anna Brabcová a Josef Čaban.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Grafika: Martin Vocet

Grafika obsahu a sazba: Milan Čok

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Editorial	2
Ovocem Ducha je láska, radost, pokoj (Gal 5,22)	3
Promluva k Římské kurii dne 22. 12. 2011.....	4
Integrální pastorece a mládež	8
Dnešní mládež.....	12
Jak diskutovat se studenty o homosexualitě	19
Sociální nauka -	
- inspirace pro výchovu mladých lidí a jejich orientaci ve společnosti	23
Týden modliteb za mládež	26
5. celostátní setkání mládeže.....	26
Diecézní setkání mládeže	27
Recenze knihy J.Balíka Diecézní centra života mládeže	30

„OVOCEM DUCHA JE LÁSKA, RADOST, POKOJ ...“ (GAL 5, 22)

Pokud vám pohled ulpěl na úvodním citátu z listu apoštola Pavla, nehledejte v něm jen jakousi náhodu. Toto motto letošního Celostátního setkání mládeže ve Žďáru nad Sázavou nás už pomalu může inspirovat a zvát k zamyšlení. Když jsem si ho pročetl já, myšlenky mně s vděčností zalétly k mému dědečkovi, který byl výborný sadař. Čas, který jsem v jeho blízkosti prožíval, mě učil spojovat dvě potřebné vlastnosti každého sadaře: pečlivou starostlivost a odevzdanou trpělivost. Nezapomenutelné také vždy bylo sledovat jeho naději, s jakou vždy čekal na úrodu, na ovoce, které bude moci sklízet.

Toto přemítání mě přivedlo k nápadu dát tomu duchovní význam. Připojila se k tomu i skutečnost, že naši biskupové nám vybrali pro letošní, druhý rok přípravy na cyrilometodějské jubileum téma biřmování, svátost, kterou tak často spojujeme s mládeží. Svátost, která nám

vtiskuje pečeť Ducha Svatého.

Tak se nabízí srovnání. I naše starost o mládež nám může připadat podobná práci sadaře. Snažíme se pomoci mladým lidem růst a rozvíjet se, aby jejich život byl dobrý a přinášel ovoce. Mnohdy to děláme s velkým nasazením, za což patří každému upřímný dík, ale může se stát, že při tom všem snažení zapomeneme, že nejsme sami, kdo o mladé lidi projevuje svou starost. Bůh sám, který je nejlépe zná, touží po tom, aby měli život a měli ho v hojnosti (Jan 10, 10). Když si tuto skutečnost ve svém nasazení uvědomíme, začínáme prosit o světlo a sílu Ducha Svatého, abychom s ním dokázali spolupracovat, aby v mladém srdci mohly vyrůst tak krásné plody, jako je láska, radost a pokoj.

*P. Petr Bulvas,
biskupský delegát pro pastoreci
olomoucké arcidiecéze.*

PROMLUVA K ŘÍMSKÉ KURII DNE 22. 12. 2011

Benedikt XVI.

Svou každoroční programovou promluvu věnoval papeže Benedikt XVI. již podruhé světovým dnům mládeže. Poprvé to bylo v roce 2008 po úspěšném setkání v Sydney. Tehdy poukázal na to, že SDM není pouhou akcí, ale dlouhodobým programem a všiml si skutečnosti, že radostnost, kterou se SDM vyznačují, může být jen darem Ducha Svatého.

Na konci roku se Evropa nachází v ekonomické a finanční krizi, která se v konečném důsledku zakládá na etické krizi ohrožující starý kontinent. Třebaže hodnoty jako solidarita, nasazení pro druhé a odpovědnost za chudé a trpící jsou hodnoty, o nichž se nepochybuje, často chybí motivační síla schopná přivést jednotlivce i velké sociální skupiny k odříkání a k obětavosti. Poznání a vůle nejdu nutně ruku v ruce. Vůle, která hájí osobní zájmy, zatemňuje poznání a oslabené poznání není s to pobídnout vůli. Proto se z této krize vynořují velmi podstatné otázky: Kde se nachází světlo schopné osvětit naše poznání nejen obecných idejí, ale také konkrétních imperativů? Kde je síla pozvedající naši vůli? Na tyto otázky musí odpovídat naše zvěstování evangelia, nová evangelizace, aby se tato zvěst stala událostí a životem.

Velkým tématem letošního roku a rovněž i budoucích let je právě: Jak hlásat evangelium dnes? Jakým způsobem se víra jakožto živá a životná síla dnes může stát realitou? Všechny církevní události končícího roku se týkaly konec konců tohoto tématu. Byly to cesty do Chorvatska, Španělska - u příležitosti Světových dnů mládeže, do mé vlasti - Německa a nakonec do Afriky - Beninu kvůli předání postsynodálního dokumentu o spravedlnosti, míru a smíření

- dokumentu, ze kterého má vzniknout konkrétní realita v různých místních církvích. Nezapomenutelné jsou také cesty do Benátek, San Marina, do Ancony u příležitosti Eucharistického kongresu a do Kalábrie. Nakonec to byl důležitý den setkání různých náboženství a lidí, hledajících pravdu a mír, v Assisi - ten den byl pojat jako nový podnět v putování k pravdě a míru. Vznik Papežské rady pro novou evangelizaci je zároveň odkazem s předstihem na synodu o tomtéž tématu, která se bude konat příští rok. Do této souvislosti patří také Rok víry na památku započetí koncilu před padesáti lety. Každá z těchto událostí měla své vlastní akcenty.

V Německu, zemi, kde se zrodila reformace, měl přirozeně zvláštní místo ekumenismus spolu se všemi svými obtížemi a nadějemi. S ním je neoddělitelně spojena otázka, která je stále znovu předmětem diskusí: Co je reforma církve? Jak se uskutečňuje? Jaké jsou její cesty a její cíle? Se znepokojením sledují nejenom věrní věřící, ale i nezáčastnění pozorovatelé, že lidé, kteří pravidelně chodí do kostela, stále více stárnou a jejich počet se neustále snižuje; je méně povolání ke kněžství a roste skepticizmus a nevěra. Co tedy máme dělat? Existují nekonečné diskuze o tom, co dělat, aby se tato tendence obrátila. Jistě je třeba učinit mnohé. Avšak

činy samotné problém nevyřeší. Jádrem krize církve v Evropě je krize víry. Pokud na ni nenalezneme odpověď, pokud víra neobnoví svou životnost a nestane se hlubokým přesvědčením a reálnou silou skrze setkání s Ježíšem Kristem, budou všechny jiné reformy neúčinné.

Z tohoto hlediska bylo velkým povzbuzením setkání v Africe s radostným nadšením pro víru. Není tam cítit ani náznak oné – mezi námi tak rozšířené – únavy víry. Nic z oné u nás stále znovu vnímatelné znučenosti z toho, že jsme křesťané. Přes všechny problémy, veškeré soužení a trápení, které jsou zajisté a právě v Africe, bylo možné neustále zakoušet radost z křesťanské existence a oporu ve vnitřní blaženosti, která pramení z poznání Krista a příslušnosti do jeho církve. Z této radosti se rodí energie sloužit Kristu i v tíživých situacích lidského utrpení, abychom mu dali sebe sami k dispozici a neuzavřeli se ve vlastním blahobytu. Setkání s touto vírou připravenou k oběti a právě proto se radující je velkým lékem proti únavě z křesťanské existence, kterou zakoušíme v Evropě.

Lékem proti únavě víry byla také velkolepá zkušenost Světového dne mládeže v Madridu. Byl to prožitek nové evangelizace. Stále jasněji se ve světových dnech mládeže rýsuje **nový, omlazený způsob křesťanské existence**, který bych se chtěl pokusit popsat v pěti bodech:

1. Za prvé je to nová **zkušenost katolicity**, všeobecné církve, která oslovila velice bezprostředním způsobem mládež a všechny přítomné. Ačkoli pocházíme ze všech kontinentů a nikdy dříve jsme se neviděli, známe se. Přestože mluvíme rozlišnými jazyky a máme jiné životní zvyky a kulturní formy, všichni jsme ihned spolu sjednoceni jako velká rodina. Zevnější separace

a rozdělení jsou relativizovány. Všichni jsme byli osloveni jediným Pánem, Ježíšem Kristem, v němž se nám zjevilo pravé bytí člověka a zároveň samotná tvář Boha. Naše modlitby jsou totožné. Působením vnitřního setkání s Ježíšem Kristem se nám v našem nitru dostalo stejné formace rozumu, vůle a srdce. A konečně společná liturgie je jakousi vlastní srdce a sjednocuje nás v jedné velké rodině. Skutečnost, že všechny lidské bytosti jsou bratři a sestry, je tady nejenom ideou, ale stává se skutečnou zkušeností, jež vytváří radost. Tak jsme pochopili také velice konkrétním způsobem, že navzdory všem obtížím a temnotám je krásné patřit do všeobecné církve, do katolické církve, kterou nám Pán daroval.

2. Z toho pak vychází nový způsob, jak žít lidskou existenci, křesťanskou existenci. Jednou z nejdůležitějších zkušeností oněch dnů bylo pro mě **setkání s dobrovolníky Světového dne mládeže**: bylo tam téměř dvacet tisíc dobrovolníků, kteří bez výjimky dali k dispozici týdně či měsíce svého života, aby spolupracovali na technické, organizační a obsahové přípravě Světového dne mládeže, a právě tím umožnili uspořádané konání celé události. Při darování svého času člověk vždy daruje také část svého života. Nakonec tito mladí lidé byli viditelně a „hmatatelně“ naplněni velkým pocitem radosti: čas, který darovali, měl smysl; právě při darování svého času a své pracovní síly našli čas a život. Tehdy se pro mě stala zřejmou tato základní myšlenka: tito mladí lidé obětovali ve víře kus života nikoli proto, že to bylo přikázané, nikoli proto, že to přináší nebeskou odměnu, ba ani proto, že to chrání před hrozbou pekla. Nedělali to proto, že chtěli být dokonalí. Neohlíželi se zpět, sami na sebe.

Vzpomněl jsem si na obraz Lotovy ženy, která se ohlížela zpět a stala se sochou ze

solí. Kolikrát se život křesťanů vyznačuje tím, že se dívají především na sebe a činí dobro, abych tak řekl, pro sebe! A jaké je velké pokušení pro všechny lidi, aby si dělali starosti nejprve o sebe sama a ohlíželi se zpět na sebe, a tak se vnitřně stali prázdnými, „solnými sloupy“! Tady naopak nešlo o sebezdokonalování nebo o touhu mít vlastní život pro sebe sama. Tito mladí lidé konali dobro – ačkoliv tato činnost byla těžká a vyžadovala oběti – jednoduše proto, že konat dobro je krásné, je krásné být pro druhé. Je třeba se jen odvážit skoku. Všemu musí předcházet setkání s Ježíšem Kristem; to setkání v nás rozněcuje lásku k Bohu a k druhým a vysvobozuje nás od hledání vlastního „já“. Jedna modlitba přisuzovaná svatému Františkovi Xaverskému zní: „Konám dobro ne proto, že se na oplátku dostanu do nebe, a ani proto, že jinak bys mě mohl poslat do pekla. Konám to proto, že Ty jsi Ty, můj Král a můj Pán.“

Se stejným postojem jsem se setkal také v Africe například u sester Matky Terezy, které se věnují opuštěným, nemocným, chudým a trpícím dětem, aniž by si kladly otázky o sobě samých, a tak se právě vnitřně stávají bohatými a svobodnými. To je vlastně křesťanský postoj. Zůstává pro mě nezapomenutelné také setkání s mladými postiženými lidmi z Nadačního ústavu svatého Josefa v Madridu, kde jsem opět narazil na tutéž štědrost nabízení se druhým – štědrost sebedarování, která v podstatě vzniká ze setkání s Kristem, jež sám sebe daroval pro nás.

3. Třetím prvkem, který se stále více stává přirozenou a centrální součástí světových dnů mládeže a z nich vycházející spirituality, je **adorace**. Nezapomenutelný pro mě zůstane okamžik během mé návštěvy do Spojeného království, když v Hydeparku desítky

tisíc lidí, převážně mladých, odpověděli intenzivním ztišením na přítomnost Pána v Nejsvětější svátosti a klaněli se mu. Totéž se stalo, ačkoliv v menším měřítku, v Záhřebu a opět v Madridu po bouřce, když hrozilo, že se celé noční setkání pokazí kvůli nefungujícím mikrofonům. Bůh je všudypřítomný, ano. Ale tělesná přítomnost vzkříšeného Krista je ještě něčím dalším, něčím novým. Vzkříšený vstoupí mezi nás. A tak nemůžeme jinak než říct s apoštolem Tomášem: „Pán můj a Bůh můj!“ Adorace je v posledku úkon víry – úkon víry jako takový. Bůh není nějakou možnou či nemožnou hypotézou původu světa. On je tam. A je-li přítomen, skláním se před Ním. Potom se rozum, vůle a srdce otevírá vůči Němu a od Něho.

Ve zmrtevýchvstalém Kristu je přítomen Bůh, který se stal člověkem a trpěl za nás, protože nás má rád. Vstupujeme tak do této jistoty tělesné lásky Boha k nám a činíme tak tím, že milujeme spolu s Ním. Toto je adorace, která pak dává tvar našemu životu. Jenom takto můžeme také správně slavít eucharistii a odpovídajícím způsobem přijímat Tělo Páně.

4. Dalším důležitým prvkem světových dnů mládeže je přítomnost **svátosti pokání**, která k nim patří se stále větší přirozeností. S ní uznáváme, že odpuštění potřebujeme nepřetržitě a že odpuštění znamená odpovědnost. V člověku existuje nejenom ochota mít rád, pocházející od Stvořitele, a schopnost odpovídat Bohu ve víře, ale existuje v něm také tendence, která pochází z hříšných dějin člověka (církvní učení hovoří o prvotním hříchu) a odporuje lásce: je to sklon k egoismu, k uzavírání se do sebe samých, ba sklon ke zlu. Naše duše je tak stále znovu pošpiňována touto gravitací v nás, která nás táhne dolů. Potřebujeme proto pokoru, která stále znovu žádá Boha

o odpuštění; nechává se očistit a vzbuzuje v nás opačnou, pozitivní sílu Stvořitele, která nás táhne vzhůru.

5. Konečně jako poslední charakteristiku, která by ve spiritualitě světových dnů mládeže neměla být přehlédnuta, bych chtěl zmínit **radost**. Odkud přichází? Jak vysvětlit tuto radost? Zajisté existují mnohé faktory, které působí společně, ale tím rozhodujícím je podle mého názoru jistota pocházející z víry: jsem chtěný. Mám určitý úkol v dějinách. Jsem přijímaný, milovaný. Josef Pieper ve své knize o lásce ukázal, že člověk může přijmout sebe samého jedině tehdy, když je sám přijat někým druhým. Potřebuje bytí druhého, který mu nejenom slovy říká: je dobře, že jsi. Jedině počínaje určitým „ty“, může „já“ nalézt samo sebe. Jedině je-li „já“ přijato, může přijmout samo sebe. Kdo není milován, nemůže milovat ani sebe samého. Toto přijetí přichází především od druhé osoby. Avšak každé lidské přijetí je křehké. V posledku potřebujeme přijetí bezpodmínečné. Jedině pokud mne přijme Bůh a nabudu o tom jistoty, definitivně vím: je dobré, že jsem. Je dobré být lidskou osobou. Tam, kde člověk nevnímá, že je přijat Bohem, že je Bohem milován, ztrácí se pak odpověď na otázku, zde je opravdu dobré existovat jako lidská osoba. Pochybnost o lidské existenci se stává stále více nepřekonatelnou. Tam, kde

převládne pochybnost o Bohu, následuje pak nevyhnutelně pochybnost o samotné existenci lidí. Dnes vidíme, že se tato pochybnost šíří. Vidíme to v nedostatku radosti, ve vnitřním smutku, který je možné vyčíst z mnoha lidských tváří. Jedině víra mi dává jistotu: je dobré, že jsem. Je dobré existovat jako lidská osoba i v obtížných časech. Víra nás činí šťastnými zevnitř. A to je jedna z podivuhodných zkušeností světových dnů mládeže.

Zavedlo by nás příliš daleko, kdybychom teď podrobně hovořili také o setkání v Assisi, jak by se příslušelo k významu té události. Jednoduše děkujeme Bohu za to, že my – představitelé světových náboženství a také představitelé myšlení hledající pravdu – jsme se onen den mohli setkat v přátelské atmosféře a vzájemné úctě, v lásce k pravdě a se společnou odpovědností za mír. Můžeme tedy doufat, že se z tohoto setkání zrodila nová ochota sloužit míru, smíření a spravedlnosti.

A nakonec bych rád ze srdce poděkoval vám všem za podporu při plnění poslání, které nám Pán svěřil jakožto svědkům svojí pravdy, a všem vám přeji radost, kterou nám chtěl darovat Bůh ve vtělení svého Syna. Požehnané Vánoce vám všem! Děkuji.

Přeložila Elena Voctová – Massa, přeloženo bez úvodních pozdravů, zvýraznění redakce.

Bůh nás miluje. To je velká pravda našeho života, která dává smysl všemu ostatnímu. Nejsme plodem náhody nebo iracionality. Na počátku naší existence je plán Boží lásky. Zůstávat v jeho lásce tudíž znamená žít zakořeněni ve víře, protože víra není pouhé přijetí abstraktních pravd, nýbrž důvěrný vztah s Kristem, který naše srdce otevírá tomuto tajemství lásky; žít jako osoby, které rozpoznávají, že jsou milovány Bohem. Pokud zůstanete v Kristově lásce, zakořeněni ve víře, naleznete i uprostřed protivenství a utrpení zdroj radosti a veselí. Víra neodporuje vašim nejvznešenějším ideálům. Naopak, pozvedá je a zdokonaluje. (*Benedikt XVI., vigilie s mladými, Madrid 20. 8. 2011*)

INTEGRÁLNÍ PASTORACE A MLÁDEŽ

Benedikt XVI.

Odpovědi Benedikta XVI. při setkání s kněžími diecéze Albano, Castel Gandolfo, 31. 8. 2006.

Integrální pastorace

„Svatosti, pro pastorační rok, který právě začne, byla naše diecéze biskupem vyzvána věnovat zvláštní pozornost liturgii jak v rovině teologické, tak v rovině celebrační praxe. Rezidenční týdny, kterých se zúčastníme v září, budou mít jako ústřední téma úvahu o „projektu a uskutečňování zvěstování v liturgickém roce, ve svátostech a svátostinách“. My jako kněží jsme vyzváni konat liturgii „s opravdovostí, prostotou a krásou“, užijeme-li krásnou formulaci vdokumentu italského episkopátu Sdělovat evangelium ve světě, který se mění. Svatý otče, můžete nám pomoci porozumět, jak se toto všechno může uplatňovat v ars celebrandi (umění celebrovat)?“ (P. Vittorio Petruzzi, farní vikář v Aprilii)

Benedikt XVI.: Ars celebrandi (Umění celebrovat): Řekl bych, že i zde jsou různé rozměry. První rozměr je, že celebrace je modlitba a rozhovor s Bohem: Bůh s námi a my s Bohem. Proto je prvním požadavkem dobré celebrace, aby kněz skutečně vstoupil do tohoto rozhovoru. Když zvěstuje slovo, aby cítil, že on sám je v rozhovoru s Bohem. Je posluchačem slova a zvěstovatelem slova v tom smyslu, že se stává nástrojem Pána a snaží se porozumět tomuto slovu Božímu, které pak má předávat lidu. Je v rozhovoru s Bohem, protože texty mše svaté nejsou divadelní texty nebo něco podobného, ale jsou to modlitby, díky kterým spolu

se shromážděním mluví s Bohem. Je tedy důležité vstoupit do tohoto rozhovoru. Když svatý Benedikt ve své „Řeholi“ mluví o recitaci Žalmů, říká mnichům: „*Mens concordet voci*“ (*Mysl, ať je v souladu s hlasem*). „*Vox*“ (*hlas*), slova předcházejí naši mysl. Obvykle to tak není: nejprve se má myslet a pak se myšlenka stává slovem. Ale zde nejprve přichází slovo. Posvátná liturgie nám dává slova; my máme vstupovat do těchto slov, nacházet soulad s touto skutečností, která nás předchází.

Mimo to se také máme naučit rozumět struktuře liturgie a proč je členěna takto. Liturgie rostla během dvou tisíciletí a i po reformě se nestala něčím vypracovaným jen nějakými liturgisty. Zůstává stále pokračováním tohoto ustavičného růstu adorace a zvěstování. A tak k tomu, abychom se dobře zapojovali do této harmonie, je velmi důležité rozumět této struktuře vyrostlé za tu dobu a vstupovat svou myslí do hlasu církve. Nakolik jsme přijali do sebe tuto strukturu, pochopili ji a asimilovali do sebe slova liturgie, natolik můžeme vstoupit do této niterné harmonie a tak nejenom mluvit s Bohem jako jednotlivé osoby, ale vstoupit do „my“ církve, která se modlí. A tak proměňovat i naše „já“ vstupováním do „my“ církve a obohacovat, rozšiřovat toto „já“ tím, že se modlíme s církví, slovy církve, a jsme skutečně v rozhovoru s Bohem.

Toto je první podmínka: my sami máme přijmout do sebe strukturu, slova liturgie,

slovo Boží. Tak se naše celebrace stane opravdu celebrací „s“ církvi: naše srdce je rozšířeno a my neděláme nějakou věc, ale stojíme „s“ církvi v rozhovoru s Bohem. Zdá se mi, že lidé poznají, jestli jsme opravdu v rozhovoru s Bohem spolu s nimi a takřka vtahujeme druhé do této naší společné modlitby, do společenství s Božími dětmi, nebo jestli naopak děláme jenom něco vnějškového. Základní prvek pravého *ars celebrandi* je tedy tato harmonie, tento soulad toho, co vyslovujeme svými rty, a toho, co myslíme ve svém srdci. „*Sursum corda*“ (*vzhůru srdce*), které je prastarou částí liturgie, mělo by být už před prefací, už před liturgií, „cestou“ našich slov a myšlenek. Máme pozvedat své srdce k Pánu nejenom jako obřadní odpověď, ale jako vyjádření toho, co se děje v našem srdci, které vystupuje vzhůru a táhne vzhůru i druhé.

Jinými slovy, *ars celebrandi* nechce vyzývat k nějakému divadlu, podívané, ale k niternosti, kterou mohou pociťovat, přijímat a poznávat lidé, kteří jsou přítomni. Pouze když vidí, že to není *ars* (*umění*) vnější, divadelní – nejsme herci! – ale vyjádření cesty našeho srdce, které přitahuje i jejich srdce, tehdy se liturgie stává krásnou, stává se společenstvím všech přítomných s Pánem.

Samozřejmě s touto základní podmínkou, vyjádřenou slovy svatého Benedikta: „*Mens concordet voci*“ (srdce ať je skutečně pozdviženo k Pánu), má být spojeno i to vnější. Musíme se naučit dobře vyslovovat slova. Když jsem byl ještě profesorem ve své zemi, někdy četli Písmo svaté chlapi. A četli je, jako se čte text básníka, kterému čtoucí nerozumí. Samozřejmě, abychom se naučili vyslovovat dobře, musíme nejprve pochopit text v jeho dramatickosti, v jeho přítomnosti. Stejně tak prefaci a eucharistickou modlitbu.

Pro věřící je nesnadné sledovat tak dlouhý text jako je naše eucharistická modlitba. Proto vznikají stále nové „vynálezy“. Ale na ten problém se nedá dopovědět stále novými eucharistickými modlitbami. Problém spočívá v tom, aby to byla chvíle, která zve i druhé k mlčení s Bohem a k modlitbě s Bohem. Tedy pouze je-li eucharistická modlitba vyslovována dobře, i s potřebnými chvilkami mlčení, je-li vyslovována s vnitřní opravdovostí, ale i s uměním mluvit, může to být lepší.

Z toho vyplývá, že recitování eucharistické modlitby vyžaduje zvláštní pozornost, aby byla vyslovována takovým způsobem, aby vtahovala do sebe i druhé. Myslím, že musíme také nacházet příležitosti, ať v katechezi, ať v homiliích, ať při jiných příležitostech, abychom tuto eucharistickou modlitbu Božímu lidu dobře vysvětlovali, aby mohl sledovat její velké okamžiky: slova ustanovení, modlitbu za živé a za zemřelé, díkůvzdání Pánu, epiklezi - aby skutečně vtahovala společenství do této modlitby.

Slova mají být vyslovována dobře. Potom má být přiměřená příprava. Ministranti mají vědět, co mají dělat, lektoři mají skutečně vědět, jak vyslovovat. A potom sbor, zpěv, ať jsou připravené. Oltář ať je hezky ozdoben. To všechno – i když jde o mnoho praktických věcí – je součástí *ars celebrandi*. Ale závěrem: základním prvkem je toto umění vstupovat do společenství s Pánem, které připravujeme celým svým kněžským životem.

Mládež

„Mladí jsou ve středu usilovné pozornosti naší diecéze, tak jako celé církve v Itálii. Světové dny je přivedly k objevu: je jich tolik a jsou nadšení. A přece naše farnosti většinou nejsou přiměřeně vybavené k tomu, aby je přijímaly; farní společenství a pastorační

pracovníci nejsou dostatečně připraveni k dialogu s nimi; kněží angažovaní v mnoha náročných úkolech nemají potřebný čas, aby jim naslouchali. Vzpomeneme si na ně, když se stanou problémem nebo když je potřebujeme k oživení nějaké bohoslužby nebo svátku... Jak může dnes kněz uskutečňovat prioritní volbu pro mladé uprostřed přeplněné pastorační agendy? Jak můžeme sloužit mladým vycházející z jejich hodnot namísto toho, abychom si jimi posloužili pro 'naše záležitosti'?"
(P. Gualtiero Isacchi, odpovědný za diecézní službu pastorační mládeže)

Benedikt XVI.: Chtěl bych především zdůraznit to, co jste řekl. Při příležitosti světových dnů mládeže a také při jiných příležitostech se ukazuje, že v mládeži existuje také touha a hledání Boha. Mladí chtějí vidět, zdali Bůh je a co nám říká. Existuje tedy jistá připravenost, i se všemi dnešními obtížemi. Existuje také nadšení. Musíme tedy dělat, co můžeme, abychom udržovali živým tento plamen, který se ukazuje při takových příležitostech, jako jsou světové dny mládeže.

Jak to dělat? To je naše společná otázka. Myslím, že právě zde by se měla uskutečňovat „integrální pastorační“, protože ve skutečnosti ne každý farář má možnost dostatečně se mládeži věnovat. **Potřebuje tedy pastorační, která by přesahovala hranice farnosti a přesahovala také hranice práce kněze; pastorační, která by zahrnovala také mnoho pracovníků. Zdá se mi, že v koordinaci s biskupem by se měl najít způsob, jak na jedné straně zapojovat mladé do farnosti, aby byli kvasem farního života, a na druhé straně nacházet pro tyto mladé také pomoc pracovníků mimo farnost. Ty dvě věci by měly jít spolu. Je třeba vštěpovat mladým, že nejenom ve farnosti, ale v různých souvislostech se mají zapojovat**

do života diecéze, aby se pak znovu setkávali také ve farnosti. Proto je třeba podporovat všechny iniciativy, které jdou tímto směrem.

Myslím, že velmi důležitá je teď zkušenost voluntariátu. Je důležité, aby mladí nebyli ponecháni diskotékám, ale aby byli angažováni v tom, kde vidí, že jsou potřební, kde si uvědomují, že mohou vykonat něco dobrého. Když pocítují tento impuls udělat něco dobrého pro lidstvo, pro někoho, pro nějakou skupinu, vnímají tento podnět, aby se angažovali, a nacházejí také pozitivní „trať“ angažovanosti a křesťanské etiky. Zdá se mi velmi důležité, aby mladí skutečně měli úkoly, které ukazují jejich potřebnost, které je vedou po cestě pozitivní služby při pomoci inspirované Kristovou láskou k lidem, aby tak oni sami hledali prameny, ze kterých čerpat, aby nacházeli sílu a angažovanost.

Jinou zkušeností jsou modlitební skupiny, kde se učí naslouchat slovu Božímu; učit se slovu Božímu právě v souvislosti s jejich mládím a vstupovat do kontaktu s Bohem. To znamená také učit se společné modlitbě, liturgii, která se možná v první chvíli zdá pro ně málo přístupná. Učí se tomu, že je zde Slovo Boží, které nás hledá, a přes všechnu dálku času mluví dnes k nám. My přinášíme Pánu plod země a plod naší práce a nacházíme jej proměněný v dar Boží. Mluvíme jako děti s Otcem a pak dostáváme jako dar Jeho samého. Dostáváme posláním jít do světa s darem jeho přítomnosti.

Také by byly užitečné školy liturgie, kam by mladí mohli přicházet. Z druhé strany je potřeba příležitostí, kde by se mládež mohla ukázat a představit. Zde v Albanu, jak jsem slyšel, bylo uspořádáno představení o životě svatého Františka. Angažovat se v tomto směru znamená vstupovat do osobnosti svatého Františka, jeho doby, a tak rozšiřovat

vlastní osobnost. Je to pouze jeden příklad, zdánlivě dosti ojedinělý. Může být výchovou k rozšíření osobnosti, ke vstupu do souvislosti s křesťanskou tradicí, ke vzbuzení žízně po lepším poznání toho, odkud čerpal tento světec. Nebyl to pouhý ochránce životního prostředí nebo pacifista. Byl to především člověk, který se obrátil. Snad my všichni můžeme trochu povzbudit mládež, abychom jí pomohli chápat, co je obrácení, také v souvislosti s osobou svatého Františka, k hledání cesty, která bude rozšířením života. František byl nejprve jako jakýsi „play-boy“. Potom cítil, že toto nestačí. Uslyšel hlas Pána: „Oprav můj dům.“ Postupně chápal, co znamená „budovat dům Pána“.

Nemám tedy příliš konkrétní odpovědi, protože konám poslání, při kterém nacházím mladé už sjednocené, díky Bohu. Ale zdá se mi, že se mají užívat všechny možnosti, které dnes podávají hnutí, ve sdruženích, ve voluntariátech, v jiných aktivitách

mládeže. Je také třeba představovat mládež farnosti tak, aby viděla, kdo jsou mladí. Je nutná pastorece povolání. Všechno to má být koordinováno biskupem. Zdá se mi, že se najdou pastorační pracovníci prostřednictvím samotné autentické spolupráce mladých, kteří prožívají formaci. A tak se může otevřít cesta obrácení, radost, že Bůh je zde a stará se o nás, že my máme přístup k Bohu a můžeme druhým pomáhat „opravovat jeho dům“. Zdá se mi, že toto poslání, nakonec naše poslání, je někdy neskonalé, ale konec konců velmi krásné: poslání „budovat dům Boží“ v dnešním světě.

Děkuji vám za vaši pozornost. Chceme spolupracovat společně, aby rostl „dům Boží“ v naší době, aby mnoho mladých našlo cestu služby Pánu.

*Přeložil ThLic. Bohumil Kolář,
zvýraznění redakce.*

DNEŠNÍ MLÁDEŽ

Domenico Sigalini

Významný a v pastorační mládeže zkušený italský biskup se vyjadřuje pregnantně k nejrůznějším otázkám pastorační mládeže. Leccos z jeho pera je nepochybně inspirativní i pro naši situaci. Článek je psán stylem otázek a odpovědí.

Kolik investuje katolická církev do mládeže?

Velmi mnoho. Z organizačního hlediska dnes církev „pečuje“ o mládež diecézními kanceláři, které do nedávné doby neexistovaly. Nabízí kvalifikované zkušenosti: můžeme sice říct, že vybočujeme z dráhy, ale jestliže během léta statisíce mladých lidí chodí po horách a v lesích, je to zásluha táborů rozšířených po celé Itálii. Jejich organizátoři moc dobře vědí, jakou námahu a obětavost vyžadují, jaké plánování tomu předchází a jak jsou tyto aspekty důležité, abychom pomohli mladému člověku vyjasnit si svůj život.

Dle mého soudu by se katolický svět mohl více snažit, aby po celé Itálii byly mosty mezi ulicemi a církví. Zatímco v severní Itálii je krásná tradice oratorií, v rozsáhlých částech střední a jižní země nic takového neexistuje. V některých oblastech se v neděli večer nekoná ani mše. Co pak má dělat mladý člověk, který vstává v jednu hodinu odpoledne?

Je nutné se také snažit, aby náboženská výchova mnoha mladých lidí neskončila v osmé třídě, a to navíc kvůli téměř „vyděračskému“ poutu představovanému ve svátostech křesťanské iniciace. Církev má hodně energie: vzpomeňme si na realitu společenství – od evangelizačních realit

jako např. Katolická akce a Agesci¹ až po sportovní sdružení. V těchto oblastech pracuje kvalitní organizační struktura, ale s tímto se nemůžeme uspokojit. Nedokážu si představit farnost, která by neměla dvě místnosti, kde by se mladí lidé mohli setkávat.

Stačilo by tedy posílit prostředky, které již existují, nebo je nutné vytvořit nové?

Stačí posílit ty existující, pokud by byla ovšem odvaha být kreativní a mít sílu zařídit je o hodně jiným způsobem, než se to vždy stávalo v minulosti. Není možné starat se o mládež a přitom zachovat společenské a zábavní prostory podle starých vzorů. Dnešní mladí lidé chtějí, aby jim lidé pomohli poznávat hudbu, brouzdat na internetu, být činní jako dobrovolníci, mít možnost konat různé sporty, udržovat vztahy s lidmi z jiných zemí. Je potřeba, aby mladý člověk měl více možností cítit se jako aktivní činitel svého růstu uvnitř křesťanského společenství.

Co dnes hledají a co nacházejí mladí lidé, kteří navštěvují společenství a hnutí?

Hledají především síť přátel, aby nemuseli čelit životu sami. Za druhé se snaží najít odpovědi na ty otázky o Bohu, které mají v nitru – nezanedbatelné a bolestivé otázky, s kterými se každý člověk setkává v životě den co den. Jeden chlapec mi kdysi řekl: „Vím,

že jsou otázky o Bohu, které bych si měl položit, ale jsem moc zaneprázdněn a dávám je stranou, jinak mě matou a mohou mě přivést do krize.“ Církev musí mít stále více odvahy vrhnout se do prvního zvěstování: realita mladých lidí nepatří tradičně do náboženství. Pro mnohé to je, jako kdyby se mluvilo o Kristu poprvé. Je tedy nutné rozšiřovat tyto prostory pro zvěstování: při nestálé práci či jejím hledání, v kurzech pro snoubence, kteří se připravují na svatbu, v obdobích osamělosti. Kolik mladých lidí prožívá vysokoškolské roky osaměle! Pro takové děláme velmi málo.

Zvěstující církev

Mezi struktury, které církev vytvořila pro mladé lidi, patří diecézní kanceláře pastorační mládeže, které spadají pod Národní službu CEP pro pastorační mládež, kterou jste řídil v letech 1991 – 2001. S ohledem na vztahy s novými generacemi to byly klíčové roky plné podnětů a bezpochyby vyvrcholily během Svatého roku 2000 při vigílii na Tor Vergatě: dva milióny mladých lidí přišlo do Říma z celého světa na pozvání papeže Jana Pavla II., aby se zúčastnilo Světových dnů mládeže. Kdybyste to měl shrnout v bodech, jaké jsou základní postoje církve zvěstující mladým Ježíše, Pána života?

Podstata služby mladým lidem nespočívá v žádné činnosti, ale ve společenství. Diecézní kancelář má smysl, jestliže nejenom vede mládež k církvi, ale také přináší-li církev mladým lidem. Po tomto vymezení se můžeme pokusit uvést několik bodů k zamyšlení.

1) Jedná se o církev, která zaměřuje veškerou svou pozornost (myšlenky, činnosti, city, projekty,...) na živé mladé lidi a jejich život, tím způsobem, jakým koncil

hleděl na člověka. Můžeme se odkázat na řeč, kterou Pavel VI. pronesl v závěru II. vatikánského koncilu. „Neupírejme pohled na sebe, na naše skupiny, organizace, na schůze pastorační rady, na shromáždění a představenstva, na pravidelné činnosti ve farním životě, jako kdyby byly cílem naší existence nebo naší přítomnosti v církvi. Dívejme se raději na mladé, na jejich otázky, jejich žízně po Bohu, na zradu spáchané proti nim, na jejich nesnáze a touhy, na jejich sny o čistém světě v míru a na jejich zklamání... K tomuto zaměřujeme všechno ostatní. Pro ně jsme postavili oratoře, pro ně bylo vymyšleno mnoho struktur, za ně rodiče obětují život, pro ně děláme komise, schůze, atd.“

2) Je to církev, která znovu objevuje střed své víry a svou nepotlačitelnou mocnou sílu v Ježíši Kristu jakožto pramenu činnosti, myšlení, bytí. Děláme všechno, co můžeme, abychom spatřili Boží tvář v Ježíši, a vřele ho prosíme, aby nám dal milost se do něho bezmezně zamilovat. Chceme se stát odborníky, znalci jeho života, jeho slova, jeho radikálního rozhodnutí úplného sebedarování. Chceme se vtírat do jeho záležitostí ještě dotíravěji než hyeny. Nechceme jen slídit v jeho domě, ale být s ním, bydlet s ním. Cítíme, že se k nám naléhavě vztahuje ono evangelijní vybídnutí: pojdte a uvidíte.

Ježíš je důvodem veškeré naší námahy, veškerého času věnovaného mladým lidem. V něm nacházíme smysl života, na který si můžeme vsadit a který můžeme předkládat. Smysl života se nikdy „neukládá do skladu“: buď je živý, anebo není, nikdy není možné odložit ho do archívu, neexistuje v knihovně, nelze ho najít ani na internetu, musíš ho neustále budovat, hledat, čekat na něho, toužebně prosit, očekávat. Každý den

si musíš vzít do ruky život se svou naivitou a svou slabostí. Ježíš je osobou, která ti vpadne do života; kterému chceš naslouchat a následovat ho; se kterým bojuješ a jsi ve společenství. Je to život modlitby, poslouchání Slova. Existují důležité chvíle, kdy „odejdeš na horu, aby ses modlil“, abys svěřil svůj život Otci. Je to zkušenost spásy, která se nachází pouze v církvi a kterou máš obývat.

3) Dobrodružství spásy je dobrodružstvím, které sdílíme, které získáme pro sebe, zatímco je darujeme mladým. Nezachráníme se bez nich, církev není církví, pokud opustí mládež. Jsme nadšeni pro mladé, ať je jejich volba života či víra jakákoliv. Nepřestáváme je sledovat na jejich cestách, milovat je s jejich dobrými a špatnými stránkami, nemáme strach riskovat vlastní ztrátu, když se je snažíme neztrácet. Nikdy se nerozlišujeme na blízké a vzdálené, nikdy nebudeme říkat „my a oni“. Jsme přesvědčeni, že mnoho Božích poselství pro naši spásu bylo uloženo jen v jejich životech. Nepovažujeme se za lepší, než jsou oni, ale společně s nimi chceme, aby nás Bůh zachránil.

4) Nikdo není outsiderem, osamělým, singlem hledajícím samotářské duše, ale jsme společenstvím. Pouze církev může dát spásu a plnou radost, i když v rámci nemyslitelné křehkosti. Milujeme bez výhrad církev jakožto jedinou a pravou cestu k setkání s Ježíšem, abychom dostali jeho odpuštění, jeho tělo a jeho krev, jeho slovo, jeho milost. Nezajímá nás, jestliže má nějaké vrásky navíc; to jsou ty, které jsme jí způsobili my - tak jako vlastní matce. Nechceme si vytvořit společenství jako ramínka, kam bychom pověsili svá očekávání a kde bychom se cítili dobře mezi sebou, ale chceme se tomu věnovat i v těch nejnemožnějších oblastech a v nejvíce tvrdohlavých rodinách.

5) Nejsme talibanci ani anonymní lidé, ale lidé přinášející zkušenost, která je přesvědčivá v té míře, jak se nám ji daří prožívat a dávat ostatním poznat její velikost. Chceme, aby se radost ze života stala dostupnou všem mladým: nejenom v rámci náboženské příslušnosti, ale také v průběhu každodenního života – od školy po sport, od práce po noc, od dobrovolných činností po nicnedělání během celého večera. Jsme církví, která se nestará, aby přivedla mladé na mši, ale aby je dělala šťastnými a pomáhala jim poznat opravdový pramen štěstí, kterým je pro nás Pán života, Ježíš. Přejeme si mít na mši šťastné mladé lidi, kteří s námi oslavují radost z krásného života, objeveného i s námahou po všech těch hloupostech, v nichž jsou snadno lapeni.

6) Každá pastorec mládeže je souhrou charismat, pozitivních vlastností, darů. Je to rozčleněná řada výzev, návrhů, podnětů, schopností a intuicí. Podmětem je církev, svět je prostorem pro činnosti a spolupráci. Cítíme neodolatelnou touhu sdílet s jinými lidmi tuto vášeň. Sami si neumíme ani představit, že bychom byli schopni reagovat na sebe samé, na výzvy všech lidí, na naše každodenní krize, na naši lenost a náladovost, která na nás pravidelně útočí, na vlastní hloupé lpění na plyšových medvědících, které ještě obývají naše pokoje. Vnímáme nutnost dát se dohromady s mladými, dospělými, chlapci, vychovateli, kněžími, řeholními sestrami, rodiči, ... Nikdo není soběstačný při vykonávání nebezpečného řemesla, jímž je život.

Živé liturgie

Při příležitosti SDM z roku 2000 jste napsal ve zprávě: liturgie, která má oslovovat mladé, nemůže zůstat uzavřená v jednotvárnosti, přestože je potřeba počítat s každodenností. Není-li

každodennost jednotvárností, co jiného je?

Každodennost je touhou najít v každém okamžiku radost ze života. Když přemýšlím nad krásnou každodenností, představuji si skupinu dospívajících, kteří jsou schopni se na náměstí bavit jen s papírovým míčem nebo hraním na kytaru a zpíváním písní dlouhé hodiny. To je každodennost, která nevyžaduje velké věci, ale dělá lidi šťastnými a umožňuje vytvořit svět pozitivních vztahů. Je to ustavičné objevování jednoduchých aspektů života.

V církvi vidím naopak strnulé liturgie, které nejsou s to oslovit svět mládeže. Jednak v homilii, která se neumí „spojit“ s mladými a po celou dobu zůstává mimo realitu života, tak i ve způsobech slavení: nevšímá si mladých a ti nejsou zapojeni. Jestliže se v liturgii nic nemění, ať jsou mladí přítomni nebo ne, znamená to, že není schopna kreativním způsobem pojmout celý svět mládeže. Není to snadné, ale ani nemožné: papeži Janu Pavlu II. se to dařilo!

V liturgiích mládež často bojuje kvůli animaci: jaké písně zpívat, jaké hudební nástroje používat. Tím ale riskuje, že narazí na úskalí v tradici u méně mladých věřících.

Zkusme si představit, jak neživé by byly naše farnosti a liturgie, kdyby tu nebyly všechny tyto skupiny s kytarou oživující nedělní mše. Právě ony dávají slavnostem život. Nějaké babičce by se ovšem nemusely líbit jisté zpěvy s kytarou, ale určitě je ráda, když vidí, že její vnuk je ve sboru a že je šťastný. Není to otázka „tradicionalistických“ dospělých, ale jde o netečnost typickou pro náš církevní svět, který spíše odkazuje na prověřené postupy, místo aby zkusila nové možnosti. Jistě není možné libovolně manipulovat liturgií, ale jsou zde obrovské

možnosti pro účast, které neumíme využívat.

Jak bylo předtím naznačeno, ve vztahu s mladými lidmi bezpochyby nechal nesmazatelnou stopu Jan Pavel II., papež, který „vymyslel“ světové dny mládeže. Jaké základní poselství vydal papež Wojtyła a dnes dál přináší papež Benedikt XVI.?

Jeho poselství bylo dvojí. Nejprve mluvil k církvi: „Jestliže mladí lidé nepřicházejí k církvi, není to horší pro ně, ale pro nás. Jsou naplněni Božími dary, které nesou pouze oni a o které bychom přišli.“ Je to naprosto zřejmé: kdyby nebyli dospívající a mladí, nakonec by farnost nepřežila. Za druhé, nikdy mladým neřekl „za mých časů“, ale „vy jste schopni“. Pro papeže Wojtyłu mladí lidé nejsou masou k manévrování, statistikami, současníky, před nimiž se máme bránit, nebo flákajícími se fracky, ale „těmi, kteří jsou voláni, aby vytvořili lepší svět“, jak řekl mladým Kazachstáncům v roce 2001. Neproněsl tato slova jen, aby vábil a uspokojil mladé, a přitom je nechal v osamělosti, ale pro jejich kvalitativní zlepšení. „Žádná pozemská skutečnost vás nemůže plně uspokojit, cílem vašeho života je, aby byl „darován Nejvyššímu. Existuje Bůh, který na vás myslel a dal vám život.“ A tato víra všem poskytne bezpečné základy ke stavění budovy života a světa. To byl stálý postoj papeže Jana Pavla II. vůči mladým a zároveň to bylo i učení, které se má stát součástí našeho zájmu o ně.

„Vy, drazí přátelé, budete schopni čelit výzvám nového tisíciletí.“ Jestliže tomu tak bylo za mých let, za těch vašich budete umět najít cestu, abyste to udělali lépe než my. Tímto způsobem mladí lidé nepociťují, že dospělý člověk svými poznámky jasně vyžaduje nadřazenost. Nepociťují zahanbení před nevyhnutelnými životními chybami

ani falešné uspokojení z toho, že se naplňují předpovědi o nestálosti jejich snahy. Slyší o sobě, že jsou schopni změnit svět.

Pro nás dospělé takové věty adresované mladým lidem během proslulé vigilie na Tor Vergatě v roce 2000 jako například „Moje radosti a koruno“ jsou pouhými citacemi slova snad trochu uzavřeného v jiných časech. Pro mladé to byl však skutek úcty, lásky, vlídnosti, spoluúčasti. Vzpomínám si na ty mladé na pláni, jak pozorně poslouchali - i když rozhodně nekonvenčním způsobem - to, co říká papež. Byli schopni tleskat hromově, hlučně a přesvědčeně ve chvíli, když řekl: „Pán vás má rád i tehdy, když ho zklamete.“ Sám papež ohledně těchto okamžitých reakcí potom řekl: „Nebyl to monolog, ale opravdový dialog.“

Jaký byl význam toho potlesku? Mladí jsou si určitě vědomi, že si nikdy plně nezaslouží chválu, ale také musí vědět, že Bůh překročí naše slabosti, smaže je, nevidí je, nepočítá je, postaví se na vyšší úroveň nad klasickým do ut des - „udělal jsi to špatně, a proto za to zaplatíš. Řekl jsem ti, abys dával pozor, ale ty jsi to udělal podle svého, a jsem rád, že to dopadlo špatně“.

Ježíš je jiný, křesťanská víra není součtem úspěchů, ale součtem neustálých vybídnutí začít znovu, které nám Bůh dává. Právě toto je důvod, proč papež Jan Pavel II. vytvořil světové dny mládeže – postavit do středu zájmu církve mladé lidi.

Po této cestě dnes papež Benedikt XVI. stále mladým říká, že štěstí, které hledají, pochází právě od Boha, nenachází se jinde. A to dokazuje rozumem. Je potřeba vychovávat mladé ne, aby se náboženství stalo odpovědí, která má umlčet otázky, ale aby se nabídka víry stala cestou umožňující

růst a rozšíření obzorů.

Mladí misionáři

Náboženství a misionářství, které se vyjadřuje při svědectví víry: je úkolem každého křesťana, mladí z toho určitě nejsou vyňati. S jakými obtížemi se křesťanské svědectví potkává při dnešní pluralistické realitě?

Je to pro mladé důležitá otázka, ale existují různorodé způsoby, z nichž ne všechny jsou zřejmé: konkrétně je možné podávat svědectví víry láskou, solidaritou nebo vyslovenou modlitbou. Roste chuť mladých po podávání svědectví. Dokazuje to růst zkušeností s misionářstvím. Existují misie určené lidem na plážích a ve městech, existuje zkušenost „jitřní strážce“³, která pomáhá vrstevníkům přemýšlet o víře díky tomu, že kostely jsou otevřeny v noci. Jsou to krásná znamení: můžeme si všimnout, že mladí, kteří navštěvují farnosti, by chtěli mít další přátele věřící jako oni a čekají, až jim někdo pomůže zkvalitnit jejich dialog s ostatními a vytvořit prostředí vhodné k přijetí.

Vychází se obvykle z předpokladu, že křesťanů je 90%, zatímco skutečnost je velice odlišná. Mladých křesťanů je mnohem méně, zhruba 15%, když počítáme ty, kteří chodí do kostela a jsou vedeni na cestě duchovního růstu. Ti mají jasné pojmy.

Základní podobou církve je farnost. Má dnes ještě svůj účel? Jaký je její cíl a jak může mladý člověk najít svůj prostor ve farnosti?

Farnost je strukturálním projevem církve nejbližší k lidem a v Itálii má obrovské plus. Je to místo, kam mohou chodit všichni – bohatý a chudý, hezký i ošklivý, dělník a profesor. Je to prostor pro všechny a musí

se stát také obytným prostorem pro mladé. Téměř v každé farnosti je malá skupina mladých. To svědčí o tom, že existují chlapci a děvčata, kteří se cítí být součástí této skutečnosti, vedou dialog, je jim tam dobře a vytvářejí přátelství a kladné hodnoty. Měly by se vytvářet prostory, v kterých se mohou cítit lidé mladí – aby se nemuseli vzdát vlastního mládí a kreativity – a zároveň věřící. Bohužel naše farnosti jsou mnohokrát v rukou dospělých, kteří se starají více o zachování než o misie.

Jak by měla vypadat mladá farnost?

Musí mít prostor pro setkání mladých, kteří ho budou spravovat. Zadruhé: musí předkládat opravdové návrhy, které se dotýkají jádra problémů a nestarají se pouze o to, aby zachovaly to, co již existuje. Zatřetí: je to farnost schopná hlásat Ježíše Krista, soustřeďuje svou pozornost na Něho a dělá z evangelia nejbezprostřednější a nejpochoptelnější poselství pro mládež. Mladí chtějí střed života víry a to jim má dávat farnost. Jestliže není schopna „vrhat salvu“ Ježíšových sloves: „jdi, prodej, daruj, pojď a následuj mě“, není to opravdová realita víry, ale Mc Donald's posvátného. Dnešní farnost musí činit stejné rozhodnutí jako mladý člověk, musí ho dát do středu, musí uznat, že její budoucností je on a ne struktury, musí do něho investovat.

Od rádia po diskotéky, od médií po náměstí, od oratoří po pláže – jaké jsou nové cesty misionářství a svědectví evangelia? Co může mladý člověk ve třetím tisíciletí dělat, aby dokázal, že je křesťan?

Musí znovu získat sílu racionality své víry – toto je prvořadý úkol. Nesmí jednat jako talibanci ani být bojácný, ale musí být schopen zdůvodňovat to, v co věří. Kromě toho musí mít možnost vkládat víru do

veškerého prostoru svého vyjadřování, od hudby po sport, od studia po práci. Neboť víra je činem intelektuálně správným a lidsky smysluplným. Mladému člověku nechybí tento smysl pro úplnost: má silnou racionalitu, které se nezříká, a silný emoční náboj, který je pro něho určující. Mezi těmito dvěma strukturami lidského života musí být schopen udělat syntézu. To je výzva pro dnešní mládež.

Závěr

Poslední otázka na závěr: co znamená být mladý?

Je krásné být mladý, mít věk, který ti dovolí být maximálně zdravý, mít největší chuť žít a nejvíce snů. Kdybychom chtěli podat popis, třebaže i s nějakými paradoxy, mohli bychom říct, že:

- být mladý znamená cítit se nevázaným na vzpomínky. Jednou ráno vstaneš rozhodnutý dobýt svět a další den zůstaneš v posteli, jak dlouho chceš, protože je tu stejně někdo, kdo udělá věci za tebe;
- být mladý znamená vědět, že někomu na tobě záleží, třeba jen mamince a tatínkovi, kteří tě neustále napomínají, ale nakonec tě nechají dělat, co chceš, a před ostatními tě vždy brání;
- být mladý znamená dělat věci ztřeštěné a přitom vědět, že máš ještě dost energie, aby ses z toho vždy dostal, i když trochu pocuchaný;
- být mladý znamená dělat chybu a nechat, ať za to zaplatí jiní;
- být mladý znamená najít připravené ponožky, dobře vyžehlené košile a čisté džíny;
- být mladý znamená mluvit svým oděvem, protože ti chybějí slova, abys řekl, kdo jsi;
- být mladý znamená být považován za

blázna a uvědomit si, že dospělí jsou často ještě většími blázny než ty;

- být mladý znamená nosit kalhoty s nízkým pasem a vidět, jak tě vlastní matka napodobuje a vypadá hrozně;

- být mladý znamená snít, že se dnes budeme maximálně bavit, přestože občas, když se vrátíš a zavřeš za sebou dveře, tě přepadne nesnesitelná nuda;

- být mladý znamená vždy najít na náměstí někoho, s kým bez problémů strávíš večer povídáním o hloupostech;

- být mladý znamená prudce zrychlit, předjíždět a přitom doufat, že to vždy dopadne dobře;

- být mladý znamená mít srdce, které zběsile bije, protože se ti chlapec podíval do očí a ty se tak cítíš žádoucí;

- být mladý znamená mít hezké tělo, i když se občas nemáš odvalu na sebe podívat do zrcadla a se zadržným dechem posloucháš, jak tě ostatní popisují;

- být mladý je touhou po plném životu, kterou bohatý mladík vyjádřil Ježíšovi, a jeho slabostí, že se nedokázal od sebe odpoutat;

- být mladý znamená projít skrze nemoc a smrt Lazara a pociťovat radost z nového života, který dal Kristus;

- být mladý je být ve společenství s Ježíšem a poslouchat ho s otevřenými ústy v teplém přijetí domova jako u Marty a Marie;

- být mladý znamená cítit, že jsi stvořen pro velké věci, a přitom shledávat, že vedeš jen přízemní život;

- být mladý znamená cítit se nejistý: dnes tady, zítra tam, být trochu spokojený a ihned potom skleslý;

- být mladý znamená otevřít mysl, být zvědavý na krásné věci světa, vědy, básní;

- být mladý znamená čelit životu hrou, protože jsi si jist, že je vždy nějaká záchranná síť;

- být mladý znamená cítit na sobě tělo, s nímž můžeš dělat, co chceš, protože je tvoje a nikdo ti nesmí nic říkat.

Ale možná, že když se máš nanejvýše dobře, vznikne v tobě touha po něčem více, po úplnosti, po naplnění, které nemůžeš zakusit. Máš srdce, které se stále více rozšiřuje, a prožité zkušenosti ho nejsou schopné zaplnit. Cítíš uvnitř touhu po něčem jiném, co nedokážeš ani popsat. I nejhezčí kluk, o kterém jsi snila, tě začíná zklamávat. Uvědomuješ si, že dívka tvého srdce tě využívá. Jednou vstaneš a zeptáš se sám sebe: „Kam jdu? Co dělám se svým životem? Kdo mi může naplnit srdce? Mohu uskutečnit tyto čtyři sny, které mám uvnitř? Jaká je moje budoucnost? Už mi nestačí dnes se bavit a zítra o tom povídat přátelům. Mám takovou žízeň, kterou nedokážu zahnat pivem.“

Být mladý tedy znamená očekávat, že se o tebe bude někdo starat a přitom bude respektovat tvou svobodu a pomůže ti riskovat, abys udělal ze svého života mistrovské dílo.

*Z knihy Mons. Domenica Sigaliniho –
Dnešní mládež, 2007,
přeložila Elena Voctová - Massa.*

¹ Associazione Guide e Scouts Cattolici Italiani – Společenství italských katolických vedoucích a skautů.

² Conferenza Episcopale Italiana – Italská biskupská konference.

³ Sentinelle del Mattino

*Domenico Sigalini (*1942) je italským biskupem diecéze Palestrina a generálním duchovním rádcem nejrozšířenějšího italského hnutí Katolické akce. V letech 1991 až 2001 byl prvním zodpovědným za pastorační mládež při italské biskupské konferenci. Několikrát navštívil ČR. Sekce pro mládež ČBK vydala v české jazyce několik jeho přednášek.*

JAK DISKUTOVAT SE STUDENTY O HOMOSEXUALITĚ

Karel D. Skočovský

Významný a v pastorační mládeži zkušený italský biskup se vyjadřuje pregnantně k nejrůznějším otázkám pastorační mládeže. Leccos z jeho pera je nepochybně inspirativní i pro naši situaci. Článek je psán stylem otázek a odpovědí.

Nedávno mi přišel trochu vyplašený vzkaz od kamaráda-jáhna, který na jednom církevním gymnáziu učí náboženství. V hodinách mívají čas od času prostor vyhrazený otázkám, které studenti předem vyučujícímu vhazují do krabíčky. Od nevěřícího studenta dostal následující dotazy:

1. Je homosexualita „přirozená“? Pokud ne, tak proč?

2. Je homosexualita vrozená? Pokud ano, proč církev zakazuje soužití homosexuálů? A pokud není vrozená, jak a kdy vzniká?

3. Proč homosexuálové nemohou žít společným intimním životem - když jsou plnoletí, mají svobodu a mají se rádi? Navíc tím nikomu neublíží, ale sobě navzájem jsou si darem?

Jak vést diskusi se studenty na téma homosexuality

Podle mého názoru je mnohem důležitější než dát nějaké „hotové“ odpovědi spíše vyprovokovat studenty k diskusi a promýšlení otázek. Samotná diskuse nevěřícího nejspíš nepřesvědčí, ale dobře formulované otázky mohou studentům pomoci, aby se zamysleli nad věcmi tak, jako nikdy před tím. Navíc jim umožní konfrontovat se s důsledky svých současných postojů, které si třeba neuvědomovali. Navrhuji tedy strategii: *„Odpovědi vám nedám, ale položím vám k tématu pár otázek a zkusme odpovědi hledat společně.“* Ty otázky je třeba přizpůsobit věku

studentů.

A. Vstup do diskuse

Nejdřív bych tazatele pochválil za otázky, za materiál k přemýšlení a společné diskusi. Dobře položená otázka v sobě totiž skrývá už polovinu odpovědi.

Cílem debaty není v žádném případě mladé lidi „přinutit“ přijmout učení katolické církve (to ani nejde), spíš je vyprovokovat k přemýšlení, jakoby s nimi „ujít kus cesty“. Jak takovou debatu začít? Například: „Dostal jsem mnoho otázek, dobrých otázek, které jdou k jádru věci. Dnes bych chtěl vybrat téma lidské sexuality. Ale musím vás zklamat. Nemám žádné odpovědi. Mám zase jen otázky. A ty bych s vámi rád prodiskutoval. Abychom se v tématu úplně neztratili, chtěl bych vybrat jednu oblast lidské sexuality, o které každý z vás něco ví a má alespoň zhruba vytvořený názor. V této hodině bych se s vámi rád zamyslel nad tím, na čem jsou ty názory postavené, z čeho vycházejí. Dnes bychom mohli začít tématem homosexuality.“

B. Rozbor konkrétních otázek

• **Je homosexualita „přirozená“? A pokud ne, tak proč?**

Cíl: Ukázat, že pojem „přirozený“ má mnoho významů a lidé tím mohou myslet různé věci.

Vedení diskuse: Pokud chceme na tuto otázku najít odpověď, musíme rozumět všem

slovům, která se v ní používají. Co třeba slovo „přirozený“? Co podle vás znamená? Podle čeho poznáme, že nějaké chování je přirozené? Co si o tom myslíte? Jaké jiné slovo místo „přirozená“ byste do té otázky dosadili?

Důležité je také vést studenty k pochopení toho, že v diskusích se slovo „přirozený“ často používá s významem „morální“, „správný“. Pokud chápou „přirozený“ jako důvod nebo vysvětlení pro to, že je něco „morální“, můžou udělat dvě chyby, nesprávná etická odvození:

1. „Přirozený“ znamená „vyskytující se v přírodě“. V přírodě se objevuje homosexuální chování (což je pravda). Proto je homosexualita „přirozená“. A protože je přirozená, je „správná“, „morální“.

Takové uvažování je mylné, protože zvířata nejednají „morálně“ ani „nemorálně“. Nemají (zjednodušeně řečeno) dostatečně rozvinutý rozum a svobodu se rozhodovat pro poznané dobro a zlo. Zvířata se prostě nějak „chovají“. Zvířata nás neučí morálce! Ostatně, jaké zvíře byste si vybrali za morální vzor? Makaka? Tučňáka?

2. „Přirozený“ znamená „vrozený“. Homosexualita je „vrozená“ (což nevíme, možné to je – podrobněji viz níže). Jestliže je vrozená, je přirozená; jestliže je přirozená, je morální.

Známe ale mnoho vrozených poruch chování: vrozené sklony k agresivitě, alkoholismu, depresi aj. „Vrozenost“ tedy není zárukou „normality“.

Závěr: homosexualita je „přirozená“, nebo „nepřirozená“ podle toho, jak slovo „přirozený“ chápeme. Jiná otázka ale je, jestli je homosexualita, přesněji řečeno homosexuální chování „morální“, eticky správné. K odpovědi na ni nám čistě údaje z biologie moc nepomohou.

Je třeba také upozornit na rozlišení

mezi „homosexuálním sklonem/dispozicí“ a „homosexuálním jednáním“. Je to podobné jako s vrozenou zvýšenou touhou po alkoholu. Ten člověk o své touze ví, ale nemusí podle ní jednat, je svobodný. Samotná touha/sklon morální problém není, ale když se člověk opakovaně opíjí, je to jiná věc.

• Je homosexualita vrozená? Pokud ano, proč církve zakazuje soužití homosexuálů? A pokud není vrozená, jak a kdy vzniká?

Cíl: Upozornit na častou chybnou tendenci spojovat pojmy „přirozený“ a „vrozený“ a obojí chápat ve významu „morální“ (viz výše). Vést studenty k promýšlení vztahu mezi „vrozeným“ a „morálním“. (Otázka, jestli je homosexualita vrozená, není z morálního hlediska příliš důležitá. I kdyby vrozená byla, neznamená to automaticky, že je „morální a správná“.) Ukázat rozdíl mezi „autoritativním zákazem“ a „konstatováním mravní povahy“ nějakého jednání.

Vedení diskuse:

Zaprvé: Na to, jak přesně a kdy homosexualita vzniká, neznáme jasnou a definitivní odpověď. To je záležitost vědy. K tomu nemá katolická církev co říct. Nespadá to do její kompetence.

Zadruhé: Slovo „vrozený“ může znamenat (přínejmenším) dvě věci: „geneticky daný“ nebo „získaný během těhotenství“, tj. před narozením. Může to tedy (aspoň teoreticky) být tak, že někteří lidé mají homosexuální sklony vrozené, ať už tím, že k nim „mají geny“, nebo vlivem působení hormonů a jiných faktorů v těhotenství. Existují však jednovaječná dvojčata, která mají stejné geny i stejné prostředí v děloze, která se ale liší v homosexualitě. To by znamenalo, že někdy u některých lidí může homosexuální orientace vzniknout po narození, v dětství. Byly provedeny také psychologické výzkumy, které se snaží vznik homosexuality vysvětlit. Ale jejich závěry nejsou jednotné. Jediná věc,

kteřá je u vzniku homosexuality jistá, je ta, že může vzniknout u různých lidí z různých příčin a v různou dobu.

Zatřetí: Tato část se týká vztahu „vrozenosti“ a morálního hodnocení ze strany církve. Jak bylo uvedeno výše, když je něco „vrozené“, neznamená to, že je to automaticky (nutně) morálně správné. Proto otázka „Pokud ano, proč církev zakazuje jejich soužití?“ nedává smysl. Předpokládá totiž, že co je vrozené, je automaticky správné, což není pravda.

Začtvrté: Je užitečné rozlišovat jednání „autoritou zakázané“ a „samo o sobě nemorální“. Je například (morální) rozdíl mezi „zákazem jet v obci šedesátikilometrovou rychlostí“ a „zákazem uplácet politiky“? Může něco „zakázaného“ být „morálně správné“? Může něco, co není „zakázané“, být „nemorální“? Má smysl „zakazovat“ něco, co je dobré a správné? Do jaké kategorie patří učení katolické církve o homosexualitě? Je intimní soužití osob stejného pohlaví špatné, protože to církev „zakazuje“, nebo by bylo špatné, i kdyby se církev k této věci nevyjádřila?

Církev lidem s homosexuální orientací nic „nezakazuje“. Jen tvrdí, že nějaké chování je samo o sobě morálně špatné. A to je rozdíl. Nebo není?

• Proč homosexuálové nemůžou žít společným intimním životem - když jsou plnoletí, mají svobodu a mají se rádi? Navíc tím nikomu neublíží, ale sobě navzájem jsou si darem?

Cíl: Zamyslet se hlouběji nad morálními kritérii, která používáme k hodnocení chování lidí. Pokusit se formulovat, jak chápeme pojem „manželství“. Ukázat, že lidé, kteří budou používat v morálce různá východiska a zastávat různá pojetí manželství, dojdou i při hodnocení homosexuálního jednání k rozdílným závěrům. Pochopit zdroj těchto rozdílů mezi lidmi.

Vedení diskuse: Zkusíme si položit následující otázku: Stačí k tomu, aby nějaké sexuální chování bylo morální, aby lidé byli „plnoletí, měli svobodu, měli se rádi a nikomu neublížovali“?

Pokud ano, souhlasíte s tím, aby žil intimním životem otec se svojí dcerou, když jsou „plnoletí, měli svobodu, měli se rádi a nikomu neublíží“ (předpokládejme, že spolu nemůžou mít děti, protože je jeden z nich stoprocentně neplodný)? Je takový poměr mezi dvěma dospělými lidmi nemorální? Proč? (Když přijdete na to, proč, třeba vám to pomůže lépe pochopit, co je špatného na tom, když spolu intimně žijí dva muži nebo dvě ženy).

Z toho plyne, že ani všechna tato čtyři kritéria současně nestačí k tomu, abychom mohli říct, že je takový intimní poměr morálně správný. Nestačí, že někoho „miluji“, můžu milovat nesprávnou osobu.

A co jiné případy, které splňují výše uvedené požadavky? Třeba když má muž více manželek, které všechny miluje? Když má žena více manželů, které všechny miluje?

Je možné také otestovat různé kombinace výše uvedených kritérií: A co třeba prostituce? Je na ní něco špatného, když jsou to dva dospělí lidé, kteří s tím souhlasí a nikomu neublíží? („Neublížení“ jako kritérium pravděpodobně nestačí...)

A zkusme jít dál: katolická církev také říká, že je morálně špatný sex mezi dvěma lidmi, kteří nejsou manželé... I kdyby byli „plnoletí, měli svobodu, měli se rádi a nikomu neublížovali“. Zkuste si chvíli představit, že s tím souhlasíte (že předmanželský sex je špatný). Myslíte si, že např. dva muži mohou uzavřít „manželství“? Proč ano, proč ne? Co to vlastně podle vás je „manželství“?

Proč myslíte, že stát manželství a rodiny chrání zákony? (Co rodina a manželství

státu přinášejí?) Měl by chránit i svazky homosexuálů? (Co homosexuálové státu přinášejí?)

Poznámka: Pro katolického křesťana, který by obhajoval intimní soužití lidí stejného pohlaví, to nutně znamená odpovědět si na dvě otázky: Souhlasím, že je intimní styk dvou nesezdaných lidí (tradičně nazývaný smilstvo) v případě homosexuálně orientovaných lidí morálně správné? Pokud ne: Souhlasím s tím, že dvě ženy nebo dva muži mohou uzavřít svátostné manželství? Jiná cesta podle mne není: buď obhajovat předmanželský sex, nebo homosexuální svátostné „manželství“.

Tyto a jiné podobné otázky jsou přímo k jádru toho, jak katolická církev chápe manželství a sexualitu. A mohou také dobře rozproudit diskusi bez ohledu na to, jestli jsou studenti věřící, či nikoli.

C. Závěr diskuse

Nakonec to vypadá tak, že nejdůležitější otázka je: **Proč si katolická církev myslí, že na intimním poměru homosexuálů je něco špatného?**

K tomu, abychom to pochopili, si sami musíme odpovědět na následující otázky:

1. Proč myslíte, že existují muži a ženy? Je to prostě náhoda, nebo nějaký záměr, plán, má to nějaký smysl?

2. Proč existuje sex? Má nějaký smysl? Jaký?

A ty dvě předchozí otázky, bez ohledu, jak si na ně odpovíte, vypovídají něco o jiné, podstatnější otázce. Prozradí na vás, jak si na ni odpovídáte: **Jaký je smysl lidského života?** Má život vůbec nějaký smysl? Jak se to dá zjistit? Jak bychom měli žít a proč? Záleží na tom, jak žijeme?

Důležitá poznámka na závěr: Tyto debaty nikdy nejsou jen jakýmsi „nezávazným intelektuálním cvičením“. Dotýkají se mnoha lidí osobně buď přímo, nebo

nepřímo. To je třeba mít neustále na paměti. Při debatě je třeba jasně dát najevo, že jakožto vyučující nebudu tolerovat pohrdlivé a urážlivé výrazy a označení lidí s přitažlivostí ke stejnému pohlaví. V tomto platí nulová tolerance. Žádné vtipy, žádné vulgární výrazy.

Studentům je možné položit otázku, jak by se jejich postoj k těmto lidem změnil, kdyby jim jejich nejlepší, opravdu dobrý kamarád nebo kamarádka řekli, že mají tuhle touhu. Nebo jejich vlastní dítě. Dovolili by si i potom říkat o homosexuálech vtipy?

Doporučená literatura: Pokud studenti mají zájem, je možné jim po prodiskutování některých z výše uvedených otázek, které jim pomohou „zmapovat terén“ a lépe formulovat vlastní názor, vysvětlit učení katolické církve o homosexualitě. K tomu lze najít doporučenou literaturu a mnoho užitečných zdrojů v češtině a angličtině na webové stránce „Teologie těla – povolání k lásce“: <http://teologietela.paulinky.cz/Sexualita-Plodnost/Ctnost-cistoty/text>.

Solidní a přitom čtivě psané vysvětlení důstojnosti lidského těla, logiky katolické sexuální etiky a její souvislost s povoláním ke svatosti najdete např. v knize Christophera Westa „Teologie těla pro začátečníky“ (Paulínky, Praha 2010).

*Karel D. Skočovský, Ph.D. (*1980) je český katolický psycholog, publicista, překladatel a spisovatel. Specializuje se na teologii těla Jana Pavla II., PPR a jeho psychologické aspekty a bioetiku. Na internetu používá přezdívku ToB. Je autorem populárního blogu Snubní tajemství a spoluautorem a odpovědným redaktorem stránek Teologie těla. Přeložil či podílel se na překladu celé řady titulů z oblasti teologie těla. V současnosti studuje teologii na Lateránské univerzitě v Římě.*

SOCIÁLNÍ NAUKA - INSPIRACE PRO VÝCHOVU MLADÝCH LIDÍ A JEJICH ORIENTACI VE SPOLEČNOSTI

Lubomír Mlčoch

Výběr z přednášky na 17. konferenci o mládeži, která se uskutečnila ve dnech 24. – 25. listopadu 2011 v Praze – Vinoři na téma Mladí lidé v současné společnosti, výchova k odpovědnosti – sociální nauka církve inspiruje pastorační mládeže.

Naskytá se otázka, proč se má církev zabývat nějakou zvláštní společenskou naukou, když se v našich školách společenské vědy vyučují? Je třeba říci, že se univerzity postupně odtrhly od svého duchovního základu. A zejména ve 20. století se rozvíjely úplně nezávisle na církvi, na obrazu člověka v křesťanském slova smyslu.

Křesťanský sociolog Bedřich Vašek, který učil v Olomouci, ve svém článku z r. 1931 *Spravedlnost v životě hospodářském* poukazoval na to, že se ve všech vědách zcela vytratil duchovní obraz člověka i jeho zaměření k věčnosti. Tak vznikl dnešní jednostranný a deformovaný obraz člověka bez duše a bez Boha.

Sociální nauka církve, která poskytuje celostní pohled na člověka, s duší i tělem a zaměřením k věčnosti, fakticky pomáhá překlenout stále parciálnější vědění jednotlivých disciplín, které současně vzájemně propojuje.

Vědění v jednotlivých oborech totiž postupuje tak fantastickým způsobem, že je to opravdu velkolepé. Ale současně je toto vědění nesmírně roztržité, takže může dojít až k modloslužbě. V ekonomii to známe velmi důvěrně: poznat, zmocnit se a podmanit si zemi. Ale nikoli ve smyslu biblickém, ale kořistnickém. Člověk může být v určitém parciálním oboru hluboce

vzdělán, ale v základních otázkách života je úplně negramotný.

V sociální nauce je také hluboká moudrost. Dnes, jak lidské vědění rychle postupuje ve stále větších detailech, je snaha poznatky starší několik let považovat za překonané, zastaralé. Např. v ekonomii vypracovávají modely, které se odvolávají na práce z posledních dvou, tří let a všechno ostatní je zastaralé. A mezi odborníky vládne přesvědčení, že právě oni objevili ten kámen mudrců. Ostatní poznání patří do předvědeckého stadia ekonomie. A znovu se opakuje pokušení se toho zmocnit, i když se jedná o závěry proti zdravému rozumu. Sociální nauka v *Gaudium et spes* naopak poukazuje na to, že skutečný rozpor mezi zjevenou pravdou a poznanou pravdou neexistuje, protože mají stejného Původce.

Další hledisko je v rozpoznávání znamení času. Všimněte si, když vypukla světová finanční krize, tak to nikdo nepředpovídal. Když se zhroutil komunismus, tak to nikdo nepředpovídal. Vědci v Americe se zabývali nebezpečným soupeřem v druhém bloku, ale nikdo nečekal, že se ten systém rozsype. Podobně, když padly velké bankovní domy v Americe, které ovládaly aktiva v řádu desítek miliard dolarů, tak to nikdo absolutně nečekal a najednou ze dne na den se ta banka zhroutila a nic po ní nezůstalo.

Sociální nauka církve má v tomto smyslu daleko větší predikční hodnotu a všechny ty katastrofy svým způsobem předvídala a varovala před nimi. Jediný problém byl v tom, že my i naši otcové jsme zhřešili v tom, že jsme na to nedali. Bylo to dobře utajené tajemství.

A tak se dostáváme k tomu, proč se ta pokladnice tvořivých principů, kterou je sociální nauka církve, plně nevyužila ani v době, kdy matrikově byla naše společnost většinou katolická? Sociální encykliky nebyly na veřejnosti dostatečně známy, a proto se lidé podle nich neřídili.

Profesor Bednář, šéfredaktor časopisu *Universum*, už začátkem 90. let přišel s podobenstvím o fíkovníku, že církev u nás po pádu komunismu dostává příležitost, aby tento fíkovník byl znovu okopán a přihnojen, aby mohl začít vydávat plody. Když potom vyšlo *Kompendium*, použil jsem toto podobenství v *Katolickém týdeníku*, totiž: Jak využijeme příležitost, že máme k dispozici poklad *Kompendia*, aby to nebyla zakopaná hřivna, ze které budeme muset vydat počet před Pánem?

Čím může sociální nauka církve inspirovat mladé? Nároky encyklik jsou tak vysoké, že na ně mnozí rezignují. Ale zpravidla ti starší, kteří se v politice pohybují už dlouho, ti dojdou k tomu, že se tím stejně nikdo neřídí, a odloží je do šuplíku. Mladí má v sobě přirozenou schopnost čisté otevřenosti pro ideály. Mladí (i když ne všichni) chtějí pochopit sebe sama, najít smysl svého života s perspektivou věčnosti a mají také odvahu za těmi ideály jít!

Profesor Manfred Spicker z Osnabrucku došel při analýze krize evropského sociálního státu k tomu, že její nejhlubší příčinou je postupná ztráta naděje v život věčný v evropské civilizaci. V okamžiku, kdy jsou lidé přesvědčeni, že tady a teď je potřeba

si co nejvíce užít, protože žádné potom už nebude, jsou jejich materiální nároky tak vysoké, že to žádný stát neufinancuje. Také přírodní zdroje nebudou stačit a navíc se vyčerpají na úkor příštích generací.

Takže je třeba, aby mladí ve svém počínání v každodenním životě zahlédli paprsek věčnosti. Tady znovu poukazují na osobnost Dr. Noska, který byl podle jeho současníků „svědkem všedního dne“. Jako křesťan a katolík se angažoval v politice, v hospodářství a svou svatost promítal do každodenního života. Jeho pamětníci říkají: „Nosek bral encykliky vážně.“

Mladý člověk může v té nauce získat jakýsi kompas pro volbu životního povolání a pro pochopení mravního a duchovního významu práce. Dnes se rozmáhá jakási přezíravost k manuální práci. Rodiče jsou přesvědčeni, že děti musí studovat, a společnost už začíná trpět tím, že je nedostatek řemeslníků a nadbytek bakalářů. Dr. Nosek ve své době srovnával cihlářského dělníka s politikem a říkal, že pokud cihlářský dělník dělá svou práci poctivě, stojí před Bohem výše než politik, který je zkorumpovaný.

Dále je třeba znovu objevit krásu manželství, rodiny a dítěte jako daru Božího. Když se zabývám ekonomikou rodiny, zjišťuji, že i dříve ekonomy vůbec nezajímalo, kde se bere pracovní síla pro ekonomický systém. Jak se s tím rodina vypořádá, to byl její problém. A samozřejmě potom ekonomie potřebuje rodinu jako spotřebitele zboží.

V poslední době existuje ekonomie rodiny, která se vyznačuje cynickým kalkulem, kdy dítě je jedním z produktů: výběr mezi luxusní dovolenou, novým autem, chatou, bytem – a dítětem. A právě v tomto pojetí je už zakódovaný začátek krize civilizace.

V sociální nauce církve znovu najdeme to, proč musí být rodina nejen základní buňkou, ale dokonce „kmenovou“ buňkou

společnosti. Rodina je základem, ze kterého vyrůstají všechna ostatní povolání: k manželství, ke kněžství a zasvěcenému životu. V rodině se také rodí důvěra ve vztazích, bez které společnost nemůže existovat.

z přednášky vybral ThDr. Miloslav Kněz

*Profesor Ing. Lubomír Mlčoch, CSc. (*1944)
je český ekonom a profesor Fakulty sociálních*

*věd Univerzity Karlovy v Praze, reprezentant
institucionální ekonomie; jako člen katolické
církve se angažuje i ve prospěch křesťanské
sociální etiky. 13. srpna 2008 jej papež
Benedikt XVI. jmenoval členem Papežské
akademie společenských věd. Je katolíkem
vyznávajícím dobrovolnou skromnost,
spoluautorem práce *Pokoj a dobro*, která byla
počátkem 90. let jedním z plodů desetiletého
období obnovy církve.*

Víra přesahuje pouhá empirická či historická data a je schopna chápat do hloubky tajemství Kristovy osoby. Víra však není plodem úsilí a rozumu člověka, nýbrž darem Boha. Pochází z iniciativy Boha, který nám zjevuje své nitro a vybízí nás k účasti na svém vlastním božském životě. Víra nepodává jen nějaké informace o Kristově totožnosti, nýbrž umožňuje osobní vztah s Ním, přilnutí celou osobou - inteligencí, vůlí a city - k obsahu toho, co Bůh zjevuje o sobě samém. Otázka „A za koho mě pokládáte vy?“ tak vlastně vyprovokovala učedníky, aby ve vztahu k Němu přijali osobní rozhodnutí. Víra a následování Krista spolu úzce souvisejí. A vzhledem k tomu, že víra umožňuje následovat Mistra, musí se upevňovat a růst, prohlubovat a zrát v míře, v jaké se tento vztah s Ježíšem, důvěrnost s Ním, zintenzivňuje a umocňuje. Také Petr a ostatní apoštolové museli jít touto cestou. Teprve setkání se zmrtnýchvstalým Pánem jim otevřelo oči k plné víře. (*Benedikt XVI., homilie, Madrid, 21. 8. 2011*)

TÝDEN MODLITEB ZA MLÁDEŽ

Týden modliteb za mládež vystihuje starostlivost Sekce pro mládež v souhlase a s požehnáním celé biskupské konference. Kéž bychom tím překrásným křesťanským prostředkem – modlitbou - pomohli našim mladým přijmout Boží dary! (Mons. Jiří Paďour – biskup delegát ČBK pro mládež).

Týden modliteb za mládež bude probíhat v týdnu 25. 3. – 1. 4. 2012 ve všech diecézích. Letošní Týden modliteb za mládež prožíváme ve znamení oslav XXVII. světového dne mládeže (Květná neděle), který se slaví v jednotlivých diecézích (tzv. Diecézní setkání mládeže) a v rámci ČR také během 5. celostátního setkání mládeže ve Žďáru nad Sázavou (14.–19. 8. 2012).

Motto XXVII. světového dne mládeže vyhlášené papežem Benediktem XVI. zní: „**Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se!**“ (Flp 4, 4). Celostátní setkání mládeže ve Žďáru nad Sázavou toto téma rozšíří a jeho mottem bude: „**Ovocem Ducha je láska, radost a pokoj...**“ (Gal 5, 22). Tak bude spojeno papežské motto a téma roku církve v ČR, kterým je svátost biřmování.

Navržené modlitby jsou sestaveny pro použití v Týdnu modliteb za mládež, ale je

možné je využít i během bohoslužeb v jiných dnech či během osobní modlitby nebo modlitby v menších skupinách.

Cíle tohoto týdne jsou tři:

- doprovázet aktivity mládeže a aktivity pro mládež společnou modlitbou, protože „bez Božího požehnání, marné lidské namáhání“; letos především prosit za požehnání Celostátního setkání mládeže,
- pomoci mladým lidem uvědomit si, že jsou živou součástí společenství církve,
- vnímat krásu i náročnost životního období, ve kterém se uskutečňují volby ovlivňující celý následný život, společnost i církve.

V elektronické podobě můžete texty Týdne modliteb za mládež získat na adrese: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/vysla-brozura-k-tydnu-modliteb-za-mladez/>.

5. CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE (CSM)

Celostátní setkání mládeže probíhá v duchu světových dní mládeže a koná se v České republice přibližně jednou za 5 let.

Setkání je určeno pro každého mladého od 14 let, který chce prožít několik dní ve společenství věřících lidí, kteří se setkávají se svými biskupy. 5. celostátní setkání mládeže se uskuteční ve dnech **14.–19. srpna 2012 ve Žďáru nad Sázavou**. Pořadatelé jsou Sekce pro mládež ČBK a Asociace křesťanských Budoucnost církve 1/2012

sdružení mládeže, o. s.

Mottem setkání je verš z listu Galaťanům: „Ovocem Ducha je láska, radost, pokoj...“ Pestrý program nabídne akce pro mladší, tak pro vysokoškoláky a mladé pracující.

Přihlašování je možné přes elektronickou přihlášku: <http://dozdaru.jdem.cz> do 31. července 2012.

Cena: **1100,-Kč** (účastnický poplatek s ubytováním a stravou).

Cena při zaplacení do konce května: **950,-Kč** (účastnický poplatek s ubytováním a stravou).

Cena je dotovaná, protože skutečné náklady na účastníka jsou 1650,-Kč.

V případě, že má někdo zájem nabídnout své schopnosti pro službu druhým, je možné se přihlásit do přípravného týmu např. ubytování, stravování, režie, liturgie, pořadatelé, zdravotníci, úklid, výzdoba apod. Cena pro dobrovolníky v přípravném týmu je zvýhodněna na 500,-Kč.

Ubytování bude zajištěno ve třídách a tělocvičnách místních škol na karimatkách a ve spacácích, zvlášť pro chlapce a zvlášť pro děvčata.

Snídaně budou přímo na místech ubytování ve formě čaje, chleba a vlastních příloh. Obědy se budou podávat ve školních jídelnách a večere budou většinou studené. Myslíme také na ty, kteří vyžadují dietní stravu (bezlepkovou nebo diabetickou). Vegetariánskou stravu nezajišťujeme.

Celý areál u hlavního pódia je bezbariérový.

Pro handicapované bude vyhrazena speciální zóna a také několik speciálních toalet. Ubytování bude zajištěno v bezbariérové budově Biskupského gymnázia ve Žďáru nad Sázavou. Při stravování budou mít handicapovaní přednost. Účast lidí s handicapem je zajišťována individuálně - kontaktujte Sekci pro mládež ČBK na e-mail: mladez@cirkev.cz.

Po pečlivém výběru a hlasování byly vybrány tři scholy, které budou střídavě doprovázet Celostátní setkání mládeže na hlavním pódiu: Adorare (www.adorare.cz), VeKa (www.veka.signalny.cz) a KaPři (www.kapri.ic.cz).

Sekce pro mládež ČBK a AKSM spolupracuje s TV NOE a s rádiem PROGLAS. Výsledkem budou přímé přenosy programu, který bude probíhat na hlavním pódiu, v TV Noe a také časté zpravodajské vstupy jak v televizi, tak i v radiu Proglas. Prostřednictvím televizních obrazovek a rádia se tak bude moci zúčastnit této akce alespoň částečně mnoho rodičů a prarodičů.

Předem děkujeme všem za modlitební i finanční podporu tohoto setkání. Své finanční dary můžete posílat na číslo účtu: **150369794/0300**.

DIECÉZNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE

Každoročně se v sobotu před Květnou nedělí (v některých diecézích již o týden dříve) v rámci oslavy světového dne mládeže koná ve všech českých i moravských diecézích setkání biskupů s mládeží. Mottem oslavy XXVII. světového dne mládeže je letos „Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se!“ (Flp 4, 4).

Pražská arcidiecéze

Stejně jako každý rok i letos se bude

konat setkání mládeže pražské arcidiecéze, na které zve všechny mladé lidi kardinál

Dominik Duka. Setkání se bude konat v sobotu 31. března 2012 od 9 hod. v Salesiánském centru mládeže v Kobylisích. Těšit se můžete na katechezi, diskusní skupiny, přednáškové skupiny a workshopy na zajímavá témata, společné slavení liturgie, koncert křesťanské kapely a hlavně na osobní setkání nás všech s naším arcibiskupem Dominikem Dukou a biskupem Karlem Herbstem. Liturgii a modlitby bude doprovázet skupina KaPři. Hosty setkání budou Mons. Tomáš Holub, P. Jan Regner, Vojtěch Mátl, Jana Švecová, Tomáš Hřivnák, P. Matúš Kocián, Roman Joch, Pavel Fišer a jiní.

Diecéze ostravsko-opavská

Letošní diecézní setkání mládeže ostravsko-opavské diecéze bude tentokrát hostit moravskoslezská metropole – Ostrava. Mladí touží po dvoudenním setkání, tudíž se bude diecézko konat od pátku do soboty 23.–24. 3. 2012. V pátek prožijeme modlitbu s hudbou a zpěvem, přespíme na Biskupském gymnáziu, v sobotu navštívíme katedrálu, biskupství, kostel sv. Václava a dozvíme se, jak se svět točí v televizi Noe. Na závěr se vydáme procesím městem směrem ke katedrále, kde setkání zakončíme mší svatou celebrou naším milým otcem biskupem Františkem.

Diecéze plzeňská

I v Plzni vrcholí přípravy dalšího setkání s biskupem (Světový den mládeže v plzeňské diecézi) a program bude opět bohatý a pestrý (sobotní přednášející bude sestra Lucia Paola Tartara – představená kláštera trapistek!).

V pátek 30. března se již tradičně uskuteční Křížová cesta centrem Plzně Budoucnost církve 1/2012

(zahájení bude v 18 hodin v katedrále sv. Bartoloměje). Zájemci o nocleh z pátku na sobotu (ve spacáku), necht' kontaktují plzeňské DCM. V sobotu v 9.30 hodin bude program pokračovat na Salesiánském středisku mládeže v Plzni-Lobzích (Revoluční 98). Nebude chybět modlitba, setkání se zajímavými hosty, krátké filmy z akcí, svědectví a setkání ve skupinkách; po celou dobu přítomen biskup František. Vrcholem celého setkání bude sobotní mše svatá ve 14 hodin, která začne radostným průvodem s ratolestmi. Na závěr mše svaté otec biskup František Radkovský každému osobně požehná a předá dárek – památku ze setkání.

A opět se nabízí možnost zůstat až do neděle – v sobotu po skončení v 17 hodin jsou všichni zváni do kostela sv. Jana Nepomuckého na Chodském náměstí na Velký příběh lásky, která přemohla svět (muzikál Jiřího Zmožka).

Diecéze královéhradecká

Diecézní setkání mládeže v Hradci Králové se uskuteční 31. 3. od 9 hodin ve Filharmonii (Eliščino nábřeží), odpolední tematické skupiny na Biskupském gymnáziu, v 15 hodin mše svatá v katedrále. Předpokládaný závěr v 16.30 hodin. Setkání je určeno pro mládež od 14 let.

Diecéze českobudějovická

Diecézní setkání mládeže v Českých Budějovicích proběhne poslední víkend v březnu, tj. 30.–31. března 2012. Těšit se můžete již v pátek na přednášku Marka Orko Váchy, známého kněze a biologa, která proběhne v kostele na Piaristickém náměstí. Tentýž večer jsme si pro vás připravili také malé překvapení, díky němuž budete moci v sobě objevit dobrodružného ducha a poznat také kousek Budějovic.

Druhý den nás už přivítají oba naši biskupové. Z workshopů se můžete těšit na aktivní pohyb, kreativní činnosti, ale

i diskuze a povídání na zajímavá témata, která budou probíhat zejména na Biskupském gymnáziu J. N. Neumanna.

Olomoucká arcidiecéze

Žádné diecézní setkání se v Olomouci letos konat nebude! Víte proč? Mládež v olomoucké arcidiecézi se totiž bude scházet na děkanátní úrovni. Setkání tak budou menší a mnohem osobnější. Tento systém, kdy se po roce střídají „děkanátka a diecézka“, se již osvědčil. Letos tedy bude organizace zcela v rukou kaplanů pro mládež, laických zástupců a jejich animátorů. Celkem je 21 děkanátů, ale některé z nich budou Světový den mládeže v sobotu před Květnou nedělí slavit společně. Například mladí z Prostějova, Konice a Vyškova se sejdou na poutním místě v Jednově. Otcové biskupové Jan a Josef také několik setkání navštíví, aby mladé lidi pozdravili. Průběžně aktualizovaný seznam najdete na www.ado.cz/mladez.

Diecéze litoměřická

Setkání začíná v pátek 30. 3. v 18.00 mši

svatou v kapli DDKT. Na pátek je také připravena netradiční křížová cesta. Sobotní program v kině Máj zahajuje v 9.00 kapela VíBůh. Následuje dopolední program, jehož hlavními hosty budou Paul Mutume z Ugandy a MUDr. Veronika Jakubčiaková. Na odpoledne je přichystán koncert. Pontifikální mši svatou budeme slavit od 15.30 v katedrále sv. Štěpána.

Diecéze brněnská

Tradiční diecézní setkání mládeže se uskuteční v Brně v katedrále sv. Petra a Pavla v sobotu 31. března 2012 od 8:30 hodin. V programu se můžeš těšit na katechezi o. biskupa Vojtěcha Cikrleho, skupiny a dopolední část programu uzavřeme obědem. Poté nás čeká předání dekretů animátorům, nějaké informace a celý den zakončíme mší svatou. Bližší informace k dopoledním skupinám i k samotnému setkání budou uveřejněny od začátku března na stránkách: www.brno.signaly.cz.

RECENZE KNIHY P. JANA BALÍKA „DIECÉZNÍ CENTRA ŽIVOTA MLÁDEŽE – VZNIK, SPIRITUALITA, VÝHLEDY“

Max Kašparů

Kniha Diecézní centra života mládeže – vznik, spiritualita, výhledy se zabývá fenoménem diecézních center života mládeže (DCŽM). Podrobně zachycuje historii jejich vzniku a formuluje jejich spiritualitu, která je založena na společenství. Na základě poznatků z dějin spirituální teologie a studia osvědčené metody oratoří porovnává vzniklou realitu s tradicí církve, především s důrazem na bratrské společenství při výchově mladých lidí. Na základě teoretických, historických a spirituálních analýz a hodnocení praxe DCŽM v České a Slovenské republice v letech jejich dosavadního vývoje, autor dospívá k formulaci podmínek pro vznik, činnost a rozvoj nových DCŽM.

Pokud čtu nějakou knihu, vybavují se mi mezi řádky buď příběhy, nebo osoby, které mi text připomíná. Když jsem se ponořil do knihy P. Jendy Balíka o diecézních centrech života mládeže, vyplavaly mi z paměti tři postavy. Dvě všeobecně známé, jedna ze známosti osobní.

První postavou byl svatý Jan Bosko. Věnoval se těm, kteří byli nadějí pro národ a budoucností pro církve. Jenda pracuje se stejným „materiálem.“

Druhou postavou byl německý básník W. Goethe, který vyslovil moudrou větu o tom, že všechny teorie jsou šedivé, zelený je pouze strom života. Jenda spojuje (občas šedivou) teologickou vědu se zelenou životní praxí.

Třetí postavou byl školník, kterého jsem zažil jako žák naší základní školy. Po jakési společenské slavnosti na místním sportovním stadionu zůstalo všude plno papírových kelímků, tácků, pytlíků a bylo potřeba je uklidit. O hodině tělesné výchovy šel

s námi na hřiště promovaný pedagog. Nesl několik velikých pytlů a motivoval nás slovy: „Budeme do nich sbírat papírové odpadky, potom je prodáme ve sběrně surovin a za utržené peníze si koupíme prvomájová mávátka...“ Za celou hodinu nasbírala třída asi 10 dekagramů.

O hodině ručních prací šel s námi na stadion školník. Rozdělil třídu na dvě družstva, uprostřed hřiště rozdělal dva malé ohýnky a řekl: „Vyhraje to družstvo, kterému bude oheň déle hořet.“ Během hodiny jsme posbírali papíry z celého stadionu a vyčistili od nich i široké okolí.

On, na rozdíl od promovaného učitele, dovedl žáky smysluplně motivovat.

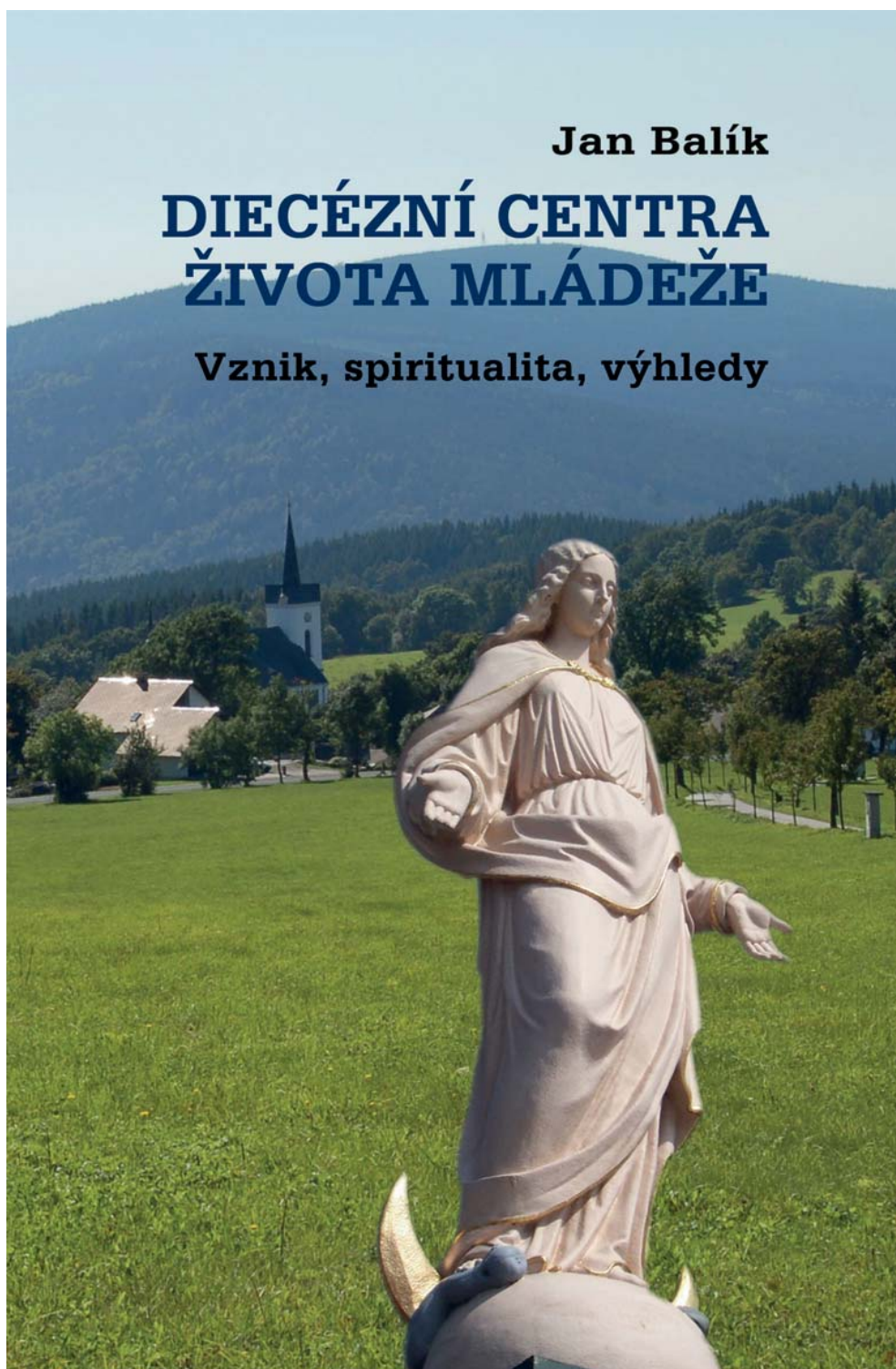
A v tomto přístupu mi silně připomínal P. Jendu.

Přál bych nejen těm, kteří se setkají s Jendovou knihou, ale především těm, které metodicky povede, aby si z oné trojjedinosti vzali poučení pro práci s mládeží. Aby

dovedli být příkladní jako světci, moudří jako básníci a vynalézaví jako onen školník. A Jendovi přeji, aby zapaloval. Stále více a nejen na hřištích.

*Doc. ThDr. MUDr. Mgr. Jaroslav Maxmilián Kašparů, Ph. D. (*1950), který vystupuje pod autorským jménem*

Max Kašparů, je českým stomatologem, psychiatrem, pedagogem, teologem, premonstrátským diakonem a esperantistou. Působí v Pelhřimově. Je úspěšným autorem duchovní literatury. Je externím spolupracovníkem Českého rozhlasu, kde pravidelně vystupuje v pořadu „Jak to vidí.“

XXVII. světový den mládeže
„Radujte se stále v Pánu, opakují:
Radujte se!” (Flp 4,4)

Vydává
Sekce pro mládež ČBK a
Asociace křesťanských
sdružení mládeže o.s.

Thákurova 3
160 00 Praha 6